

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ГЕНСІРОВСЬКИЙ ЄВГЕН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 351.7:342.9:334.7

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ**

12.00.07 «Адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право»

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Закладі вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
ІСМАЙЛОВ Карен Юрійович,
Департамент кіберполіції Національної
поліції України,
начальник 5-го відділу (інформаційних
технологій та програмування в південному
регіоні) (м. Одеса) 3-го управління
(інформаційних технологій та
програмування)

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
СОБАКАРЬ Андрій Олексійович,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ,
завідувач кафедри адміністративного права і
процесу

кандидат юридичних наук, професор
ЙОСИФОВИЧ Данило Ігорович,
Львівський державний університет
внутрішніх справ,
професор кафедри оперативно-розшукової
діяльності

Захист відбудеться «24» вересня 2025 року о 14.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.884.04 у Одеському державному університеті внутрішніх справ за адресою: 65014, м. Одеса, вул. Успенська, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського державного університету внутрішніх справ за адресою: 65000, м. Одеса, пров. Сабанський, 4.

Автореферат розіслано «22» серпня 2025 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О.В. Ковальова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. У Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» розвиток державно-приватного партнерства визначено одним із пріоритетних національних інтересів. Його стратегічна мета полягає у створенні ефективної системи безпеки та стійкості критичної інфраструктури на основі чіткого розподілу відповідальності між усіма суб'єктами відповідних правовідносин.

Державно-приватне партнерство є одним із найбільш ефективних механізмів залучення приватних інвестицій в інфраструктурні проекти. Його сутність полягає в об'єднанні ресурсів і досвіду державного та приватного секторів для реалізації суспільно важливих ініціатив, що має безпосередній вплив на соціально-економічний розвиток держави.

У цьому контексті державно-приватне партнерство виступає важливим інструментом формування сталих економічних відносин в Україні, реалізація інфраструктурних проектів у межах якого набуває особливого значення для забезпечення економічної безпеки держави. Це особливо актуально в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації, яка суттєво загострила проблему відновлення критично важливих галузей інфраструктури, зокрема транспорту, енергетики, житлово-комунального господарства тощо.

Але попри це, на сьогоднішній день Україна володіє вагомими здобутками щодо реалізації та ініціювання інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства навіть у воєнний період. Варто наголосити, що в межах співпраці з міжнародними партнерами та приватним бізнесом триває реконструкція об'єктів транспортної інфраструктури на деокупованих територіях Харківської, Київської та Херсонської областей. У рамках пілотних проектів за моделлю державно-приватного партнерства також реалізуються ініціативи зі створення модульних містечок, відновлення об'єктів водопостачання та теплозабезпечення, а також будівництва сучасних логістичних хабів, що сприяють стабілізації економічної діяльності в умовах воєнного часу. Ці приклади засвідчують перспективність і адаптивність механізмів державно-приватного партнерства як інструменту реагування на виклики, спричинені війною.

Разом із тим, збройний конфлікт не є єдиною перешкодою на шляху ефективного впровадження механізмів державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів. До системних проблем державної політики у зазначеній сфері належать: недосконалість нормативно-правового регулювання; низький рівень довіри між державою та приватним сектором; недостатня прозорість адміністративних процедур відбору проектів; неефективність системи оцінювання ризиків і розподілу відповідальності між партнерами; негативний вплив воєнного стану на економіку та інвестиційну привабливість держави.

У зв'язку з цим, дослідження адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів є важливим науковим завданням адміністративного права. Його розв'язання дасть змогу: проаналізувати сучасний стан і проблеми розвитку державно-приватного партнерства у зазначеній сфері; здійснити систематизацію суб'єктів державно-приватного

партнерства та охарактеризувати їх адміністративно-правовий статус; дослідити адміністративно-правові процедури відбору інфраструктурних проектів і виокремити найбільш ефективні з них; визначити особливості державного нагляду та контролю у сфері державно-приватного партнерства; сформулювати пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства у відповідній сфері суспільних відносин.

Окремі напрями реалізації державно-приватного партнерства знайшли відображення в роботах видатних українських вчених, таких як: В.Б. Авер'янов, А.М. Апаров, А.О. Білоус, Н.М. Бондар, Д.С. Бондаренко, Я.В. Гонтарук, Т.О. Гуржій, Р. Джабраїлов, І. Доленко, І. Дубок, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, М.В. Корнієнко, А.І. Кредісов, В.В. Круглов, К.О. Латишев, М.Ю. Маїсурадзе, Є.В. Майстерчук, С.С. Ненько, К.В. Павлюк, С.М. Павлюк, Р.Р. Сворень, І.М. Труніна, В. Уманців, В. Устименко, М.О. Циганкова, Є.М. Чорний, М.А. Шавлак, О.Р. Шевчук, Б.С. Шулюк, А.В. Яценко та інших провідних дослідників.

Водночас суспільні відносини у сфері реалізації інфраструктурних проектів у рамках державно-приватного партнерства досліджувалися переважно фрагментарно, крізь призму окремих аспектів або галузей, що не дозволяє сформувати цілісне уявлення про адміністративно-правові механізми регулювання вказаної сфери суспільних відносин, та зумовлює актуальність і необхідність комплексного наукового осмислення зазначеної проблематики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана тема дослідження належить до пріоритетних у галузі адміністративного права. Напрямок дисертаційного дослідження обрано з урахуванням положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015); Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, (затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р.); Національної економічної стратегії на період до 2030 року (затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179). Тема відповідає пріоритетному напрямку «Удосконалення адміністративної діяльності суб'єктів владних повноважень» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розроблення теоретико-методологічних основ адміністративно-правового забезпечення державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів в Україні.

Для досягнення цієї мети поставлено та вирішено такі *завдання*:

- розкрити сутність, визначити поняття та ключові ознаки державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як адміністративно-правової категорії;

- визначити поняття та з'ясувати проблемні аспекти нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів;

- охарактеризувати принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури;

- дослідити адміністративно-правовий статус та систематизувати суб'єктів публічного адміністрування, що забезпечують реалізацію інфраструктурних проектів у формі державно-приватного партнерства;

- розкрити поняття адміністративно-правової процедури підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства та визначити й охарактеризувати стадії цієї діяльності;

- проаналізувати стан правового регулювання прокурорського нагляду за реалізацією інфраструктурних ДПП-проектів, а також систематизувати суб'єктів, наділених контрольними повноваженнями у цій сфері;

- розкрити сучасний стан правового регулювання державно-приватного партнерства в Україні та визначити напрями підвищення його ефективності;

- проаналізувати зарубіжний досвід правового регулювання державно-приватного партнерства та обґрунтувати можливості його адаптації в національне законодавство.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які складаються з приводу адміністративно-правового забезпечення державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці в галузі загальної теорії держави та права, адміністративного права і процесу, конституційного права, правоохоронної діяльності, теорії управління, міжнародного права.

Нормативною основою дослідження є Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, постанови Верховної Ради України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, регуляторні акти центральних органів виконавчої влади у сфері реалізації інфраструктурних проектів на засадах державно-приватного партнерства.

Емпіричну базу дослідження становлять: статистичні й аналітичні матеріали Міністерства економіки України, статистична інформація бази даних Світового банку, проектного інституту APMG, Європейського банку реконструкції та розвитку, інших організацій, які опікуються питаннями розвитку державно-приватного партнерства, а також статистичні дані судових та правоохоронних органів України.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що дозволили забезпечити комплексне наукове осмислення адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. Зокрема, *герменевтичний метод* застосовано для тлумачення наукових джерел, монографічних досліджень, нормативно-правових актів, що сприяло глибшому розкриттю поняття, ознак і сутності державно-приватного партнерства як адміністративно-правової категорії (підрозділ 1.1); *системно-структурний та формально-логічний методи* використано для аналізу нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства (підрозділ 1.2), принципів його адміністративно-правового забезпечення (підрозділ 1.3), а також для встановлення взаємозв'язку між суб'єктами публічного адміністрування, їх статусом та функціями у реалізації

інфраструктурних проектів (підрозділи 2.1, 2.2); *соціологічний метод* застосовано для вивчення думок науковців, експертів та практиків у сфері адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства, зокрема щодо ефективності процедур реалізації інфраструктурних проектів (підрозділ 2.2); *компаративістський метод* дав змогу здійснити порівняльний аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів та виявити можливості його адаптації до національного законодавства (підрозділ 3.2); *догматичний метод* застосовано для дослідження чинного законодавства України, виявлення наявних правових колізій, прогалин та формулювання пропозицій щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства (підрозділи 2.3, 3.1); *статистичний метод* використано для опрацювання та узагальнення статистичних матеріалів, офіційної звітності, аналітичних оглядів щодо практики реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, що дало змогу підтвердити або спростувати теоретичні положення (підрозділи 2.3, 3.1).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим монографічним дослідженням, у якому комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, з урахуванням здобутків вітчизняної та зарубіжної адміністративно-правової науки розкрито особливості адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем, основними з яких є такі:

уперше:

- підготовлено Комплексну рамкову Стратегію розвитку державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів на 2025-2030 роки, головним пріоритетом якої є формування єдиної державної політики державно-приватного партнерства у різних галузях економіки, уникнення нормативної фрагментації та створення правового підґрунтя для формування міжвідомчої взаємодії суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів, що особливо важливо в умовах обмежених ресурсів та потреб швидкого відновлення зруйнованих війною інфраструктурних об'єктів;

- розроблено Методику оцінки результативності реалізації інфраструктурного проекту на засадах державно-приватного партнерства, метою якої є забезпечення прозорості, об'єктивності, системної та єдиної оцінки результатів реалізованого інфраструктурного проекту, визначення його ефективності та подальших управлінських рішень;

- доведено необхідність доповнення Закону України «Про державно-приватне партнерство» статтею 21¹ «Прокурорський нагляд у сфері державно-приватного партнерства», мета якої полягає в удосконаленні суспільних відносин щодо здійснення прокурорського нагляду за дотриманням законності у сфері реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства та визначення поняття й переліку державних інтересів у вказаній сфері суспільних відносин;

- визначено й охарактеризовано стадії підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, які охоплюють: підготовку до реалізації інфраструктурного проекту, підготовку та укладення договору державно-

приватного партнерства, безпосередню реалізацію інфраструктурного проекту та завершення його виконання.

удосконалено:

- поняття державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як юридично оформленої, довгострокової співпраці між суб'єктом публічного права (органами державної влади, місцевого самоврядування, державними чи комунальними установами) та суб'єктами приватного права (фізичними або юридичними особами), що здійснюється на договірній основі з метою реалізації інфраструктурних проектів, важливих для держави та суспільства, із розподілом ризиків, ресурсів, відповідальності та збереженням державного контролю;

- поняття: «нормативно-правове регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів», «адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів», «адміністративно-правова процедура підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства», «сфера публічного інтересу в інфраструктурних проектах», «приватний партнер»;

- принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, шляхом виокремлення трьох груп принципів у вказаній сфері суспільних відносин, а саме: загальні принципи, які регулюють публічно-правові відносини в цілому; спеціальні – характерні саме для сфери державно-приватного партнерства; та галузеві – зумовлені особливостями реалізації інфраструктурних проектів у конкретних секторах економіки;

- систему суб'єктів, наділених контрольними повноваженнями у сфері державно-приватного партнерства, шляхом їх структурування за функціонально-правовою ознакою на такі групи: органи загальнодержавного фінансового контролю; органи спеціалізованого галузевого нагляду; органи місцевого самоврядування; антикорупційні та правоохоронні органи; судові органи.

набули подальшого розвитку:

- наукові підходи щодо розуміння сучасного стану правового регулювання державно-приватного партнерства, що характеризується поступовою адаптацією законодавства до особливостей публічного адміністрування в умовах воєнного стану та пріоритетною реалізацією заходів з відновлення інфраструктури, зруйнованої внаслідок збройної агресії РФ;

- ідеї про необхідність розроблення та прийняття Комплексної рамкової Стратегії розвитку державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів на 2025-2030 роки;

- положення про необхідність розширення компетенції Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, з урахуванням напрямів діяльності у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів;

- концепція створення та впровадження Національного інфраструктурного плану, спрямованого на визначення пріоритетних секторів, прогностичні обсяги інвестицій, джерела фінансування, моделі правового та фінансового забезпечення, а також критерії оцінки соціально-економічної ефективності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес у:

- *науковій діяльності* – для подальшого дослідження питань щодо підвищення ефективності адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів (акт впровадження в наукову діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 25.04.2025);

- *сфері правотворчості* – для вдосконалення чинного адміністративного законодавства, зокрема положень Законів України «Про державно-приватне партнерство», «Про концесію», «Про морські порти України» та підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини у сфері державно-приватного партнерства;

- *правозастосовній сфері* – використання одержаних результатів дасть змогу покращити форми та методи діяльності органів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів на засадах державно-приватного партнерства;

- *освітньому процесі* – положення й висновки дисертації можуть бути використані під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Судові та правоохоронні органи України», а також при підготовці лекцій і навчальних посібників із цих дисциплін (акт впровадження в освітній процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 15.04.2025).

Особистий внесок здобувача. Основні наукові результати отримані автором самостійно на основі аналізу наукових публікацій, законодавства та матеріалів практики стосовно адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Пріоритетні напрями розвитку правової системи України» (м. Львів, 28–29 січня 2022 року), «Актуальні проблеми реформування системи законодавства України» (м. Запоріжжя, 28–29 січня 2022 року), «Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні» (м. Запоріжжя, 25–26 лютого 2022 року), «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 року).

Публікації. Основні положення, висновки й пропозиції, отримані у результаті дослідження, викладено у 9 наукових публікаціях, з яких 4 – наукові статті у виданнях, що визначені Міністерством освіти і науки України як фахові з юридичних наук, 1 наукова стаття – у періодичному правничому виданні іноземної держави, 4 – тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 237 сторінок, з них основний текст – 186 сторінок, список використаних джерел – 21 сторінка (189 найменувань), додатки – 13 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, охарактеризовано стан її наукової розробки, зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методологічні засади дослідження. Висвітлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, охарактеризовано особистий внесок здобувача, наведено відомості про апробацію матеріалів дисертаційного дослідження, анонсовано структуру дисертації, зазначено її загальний обсяг.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів» містить три підрозділи, у яких розкрито сутність, визначено поняття та основні ознаки державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як адміністративно-правової категорії; визначено поняття та з'ясовано проблемні аспекти нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів; схарактеризовано принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури тощо.

У підрозділі 1.1 *«Сутність, поняття та ознаки державно-приватного партнерства як адміністративно-правової категорії»* розкрито сутність державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як адміністративно-правової категорії, зокрема встановлено, що характерною рисою таких правовідносин є поєднання публічного та приватного інтересів у процесі досягнення спільних цілей взаємодії держави та бізнесу. Створюючи та заохочуючи такі публічно-приватні партнерські відносини, держава удосконалює ефективність методів адміністрування у сфері господарювання, делегуючи функції управління державною власністю суб'єктам приватного права, які, у свою чергу, користуючись державними активами та гарантіями, активно використовують організаційно-управлінські важелі впливу на суспільні відносини у галузі функціонування виробництва, залучають інвестиції у бізнес-проекти, мінімізують ризики підприємницької діяльності тощо.

Визначено поняття державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як юридично оформленої, довгострокової співпраці між суб'єктом публічного права (органами державної влади, місцевого самоврядування, державними чи комунальними установами) та суб'єктами приватного права (фізичними або юридичними особами), що здійснюється на договірній основі з метою реалізації інфраструктурних проектів, важливих для держави та суспільства, із розподілом ризиків, ресурсів, відповідальності та збереженням державного контролю.

Окреслено ключові ознаки державно-приватного партнерства як адміністративно-правової категорії, серед яких: участь у правовідносинах суб'єкта публічного права, наділеного державно-владними повноваженнями; укладення юридично оформленої угоди, що визначає механізми співпраці, розподіл прав, обов'язків і відповідальності сторін; наявність суспільно значущої мети, яка поєднує інтереси держави та приватного сектору; довгостроковий характер взаємодії; узгоджений розподіл ризиків між державним та приватним партнерами; обов'язкове

здійснення державного контролю за функціонуванням об'єкта державно-приватного партнерства; пріоритет норм адміністративного права в регулюванні партнерських правовідносин, що зумовлює провідну роль публічного адміністрування у зазначеній сфері.

Обґрунтовано доцільність використання в статті 1 Закону України «Про державно-приватне партнерство» категорії «публічний» як ознаки, що відображає сутність партнерських відносин між державою та бізнесом. Зокрема, запропоновано замість терміну «державно-приватне партнерство» вживати ширше поняття «публічно-приватне партнерство», яке більш точно відповідає природі відповідних правовідносин, а також охоплює не лише органи державної влади, а й органи місцевого самоврядування як рівноправних публічних партнерів.

У підрозділі 1.2 *«Нормативно-правове регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів»* визначено поняття нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, в якості системи взаємопов'язаних між собою нормативно-правових актів, встановлених уповноваженими суб'єктами публічного адміністрування, що визначають порядок і умови ініціювання, підготовки, конкурсного відбору, укладення, виконання, контролю та припинення договорів між державними та приватними партнерами, з метою проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, фінансування, управління й експлуатації об'єктів інфраструктури, які мають стратегічне значення для держави та суспільства.

Обґрунтовано необхідність конкретизації на підзаконному рівні норми, визначеної частиною 2 статті 21 Закону України «Про державно-приватне партнерство», шляхом нормативного закріплення єдиної типової форми звітування приватного партнера перед державним партнером щодо результатів реалізації інфраструктурного проекту, з визначенням у звіті: а) обсягів та якості виробленої продукції, виконаних робіт чи наданих послуг, в рамках реалізації інфраструктурного проекту; б) кількості нових робочих місць, створених за підсумками запровадження інфраструктурного проекту; в) обсягів впровадження інноваційних технологій, використання матеріалів, техніки та обладнання вітчизняного виробництва; г) впливу об'єкта інфраструктури на якість навколишнього природного середовища тощо.

Наголошено на необхідності закріплення в Законі України «Про державно-приватне партнерство» мінімальної частки інвестицій приватного партнера в інфраструктурний проект; визначення етапів реалізації інфраструктурних проектів та законодавчо закріплених механізмів стимулювання участі іноземних інвесторів; імовірних ризиків від реалізації інфраструктурних проектів та визначення механізму їх компенсації; визначення компетенції Мінрегіону та Державного фонду регіонального розвитку, як провідних суб'єктів реалізації інфраструктурних проектів в рамках державно-приватного партнерства.

У підрозділі 1.3 *«Принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів»* охарактеризовано принципи адміністративно-правового регулювання державно-

приватного партнерства у сфері інфраструктури, які становлять собою фундаментальні засадничі положення, закріплені нормами адміністративного права, що відображають об'єктивні закономірності та потреби публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства. Виокремлено три групи принципів державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, а саме: загальні принципи, які регулюють публічно-правові відносини в цілому; спеціальні – характерні саме для сфери державно-приватного партнерства; та галузеві – зумовлені особливостями реалізації інфраструктурних проектів у конкретних секторах економіки.

У контексті підкреслення значення спеціальних та галузевих принципів проаналізовано Закони України «Про концесію» та «Про морські порти України». Зокрема, в Законі України «Про концесію» встановлено відсутність систематизованої сукупності спеціальних принципів реалізації інфраструктурних проектів у межах державно-приватного партнерства, а закріплені у ст.ст. 6, 11 та 23 цього Закону принципи лише фрагментарно відображають відповідні правовідносини. У зв'язку з цим, запропоновано доповнити Закон України «Про концесію» новою статтею 3-1 «Принципи реалізації проектів, що здійснюються на умовах концесії», зокрема такими принципами як: а) стратегічне планування та пріоритетність; б) технологічна модернізація та інноваційність; в) врахування територіальних особливостей та потреб місцевих громад; г) забезпечення інтероперабельності та сумісності інфраструктурних мереж; д) адаптивність та гнучкість договорів концесії.

З метою законодавчого визначення галузевих принципів реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, запропоновано доповнити статтю 4 Закону України «Про морські порти України» принципами: 1) пріоритетності забезпечення безпеки судноплавства; 2) інтегрованого розвитку портової інфраструктури; 3) сталого екологічного розвитку портової інфраструктури.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм реалізації державно-приватного партнерства в інфраструктурній галузі» складається з трьох підрозділів, у яких досліджено адміністративно-правовий статус та систематизовано суб'єктів публічного адміністрування, що забезпечують реалізацію інфраструктурних проектів у формі державно-приватного партнерства; розкрито поняття й ознаки адміністративно-правової процедури підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства; проаналізовано нормативно-правове забезпечення прокурорського нагляду за реалізацією інфраструктурних ДПП-проектів, а також систематизовано суб'єктів, наділених контрольними повноваженнями у цій сфері.

У підрозділі 2.1 «Система та адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів» досліджено адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, який розглядається як

визначене нормами адміністративного права правове становище відповідних суб'єктів, що характеризується наділенням їх визначеною компетенцією.

Пріоритетне значення компетенції в діяльності суб'єктів реалізації інфраструктурних проектів обумовлене: багаторівневою правосуб'єктністю державних партнерів, що виражається у їх належності до різних рівнів публічної влади; комплексним характером компетенції, який передбачає не лише реалізацію управлінських функцій, але й здійснення ними специфічних повноважень, що включають участь в адміністративних правовідносинах щодо укладання адміністративних договорів, організації та здійснення контролю за реалізацією інфраструктурних проектів, проведення публічних закупівель, участь у роботі наглядових рад тощо; поєднанням у діяльності державного партнера публічного та приватного інтересу, що проявляється у певному «балансуванні» між інтересами держави (громади) та приватного інвестора; наявністю регуляторного впливу на державного партнера з боку юрисдикційних органів, таких як Національне антикорупційне бюро України, Рахункова палата, Державна аудиторська служба України тощо.

Систематизовано суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних ДПП-проектів за функціональним критерієм на три основні групи, а саме: 1) Суб'єкти стратегічного рівня, до числа яких належать органи, що здійснюють формування та реалізацію державної політики у сфері державно-приватного партнерства (насамперед центральні органи виконавчої влади); 2) Суб'єкти операційного рівня, в числі яких інституції, що реалізують управлінські повноваження щодо державного майна або забезпечують організаційно-правовий супровід проектів (державні підприємства, установи, уповноважені агентства); 3) Суб'єкти наглядово-контрольного рівня, які репрезентують органи, що здійснюють контроль, моніторинг і регулювання окремих напрямів реалізації партнерських відносин (аудиторські служби, антимонопольні та регуляторні органи тощо).

У підрозділі 2.2 *«Адміністративно-правові процедури підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства»* розкрито поняття адміністративно-правової процедури підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, як урегульованого нормами адміністративного права послідовного (стадійного) процесу діяльності уповноважених суб'єктів публічного адміністрування, спрямованого на ініціювання, погодження, прийняття рішень, укладення договорів та контроль за виконанням зобов'язань у межах реалізації спільних інфраструктурних проектів.

Визначено й охарактеризовано стадії підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, які охоплюють: підготовку до реалізації інфраструктурного проекту, підготовку та укладення договору державно-приватного партнерства, безпосередню реалізацію проекту та завершення його виконання.

На стадії підготовки до реалізації інфраструктурного проекту акцентовано увагу на необхідності уточнення правової конструкції «ініціювання державно-

приватного партнерства», яка, хоча й закріплена у ч. 3 ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство», але не визначає суб'єкта такого ініціювання. Автором сформульовано визначення поняття «ініціювання державно-приватного партнерства», як документально оформленої юридичної дії, що полягає у поданні ініціативи щодо реалізації проекту державно-приватного партнерства органом публічної адміністрації або потенційним приватним партнером до уповноваженого суб'єкта, наділеного відповідною компетенцією, з метою започаткування процедури підготовки інфраструктурного проекту.

На стадії підготовки та укладення договору державно-приватного партнерства здійснено аналіз судових рішень в адміністративних справах відповідної категорії, сторонами в яких виступають державний та приватний партнери. Встановлено, що у правовому регулюванні порядку укладення договорів державно-приватного партнерства, а також у правозастосуванні мають місце ряд недоліків, пов'язаних із тим, що чинне законодавство не містить чіткого переліку критеріїв або спеціальних ознак приватного партнера, що зумовлює прогалини у частині юридичної визначеності та адміністративно-правовому статусі суб'єктів державно-приватного партнерства. У зв'язку з цим, запропоновано доповнити Закон України «Про державно-приватне партнерство» спеціальною нормою, якою передбачити визначення поняття та правового статусу приватного партнера, зокрема шляхом закріплення відповідних положень у статті 6 «Приватний партнер».

На стадії безпосередньої реалізації інфраструктурних проектів здійснено класифікацію моделей державно-приватного партнерства, з метою обґрунтування вибору оптимальної моделі для конкретного проекту, зокрема: за критерієм розподілу ризиків між партнерами (моделі з переважанням ризиків державного партнера; моделі зі збалансованим розподілом ризиків; моделі з переважанням ризиків приватного партнера); за організаційно-правовою формою реалізації (контрактні, інституційні та змішані моделі); за ступенем участі сторін у реалізації проекту (державноцентричні, приватноцентричні та паритетні моделі); за етапами участі приватного партнера (лише експлуатація; будівництво та експлуатація; повний життєвий цикл проекту); за функціональним змістом участі приватного партнера (фінансування; проектування і будівництво; управління і технічна експлуатація; виконання комбінованих функцій).

На стадії завершення інфраструктурного проекту, встановлено відсутність єдиного нормативного стандарту, який би визначав: а) методику аналізу витрат і вигоди, за підсумками запровадження інфраструктурного проекту; б) порядок здійснення соціально-економічної оцінки результатів запровадження інфраструктурного проекту; в) наслідки визнання проекту неефективним тощо. У зв'язку з цим, наголошено на необхідності запровадження розробленої автором Методики оцінки результативності реалізації інфраструктурного проекту на засадах державно-приватного партнерства, метою якої є забезпечення прозорості, об'єктивної, системної та єдиної оцінки результатів вже реалізованого інфраструктурного проекту, визначення його ефективності та подальших управлінських рішень.

У підрозділі 2.3 «Державний нагляд і контроль у сфері державно-приватного

партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів» проаналізовано стан правового регулювання прокурорського нагляду за реалізацією інфраструктурних проектів у межах державно-приватного партнерства та встановлено, що чинне адміністративне законодавство не передбачає обов'язкової участі прокурора в адміністративних справах цієї категорії. Враховуючи невизначеність поняття «інтереси держави», закріпленого у статті 23 Закону України «Про прокуратуру» та його широке тлумачення в судовій практиці, прокурори мають обмежені можливості для ефективного захисту державних інтересів у сфері реалізації таких проектів, що зумовлено прогалинами правового регулювання. З огляду на це, обґрунтовано необхідність доповнення Закону України «Про державно-приватне партнерство» статтею 21¹ «Прокурорський нагляд у сфері державно-приватного партнерства», яка надасть органам прокуратури повноваження здійснювати системний нагляд за дотриманням законності на всіх етапах підготовки, укладення, виконання та припинення договорів державно-приватного партнерства.

Використання у статті 21 Закону України «Про державно-приватне партнерство» термінологічної конструкції «інші державні органи», в контексті визначення суб'єктів контролю та моніторингу виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зумовлює необхідність здійснення систематизації зазначених суб'єктів за функціональною ознакою на такі групи: 1) органи загальнодержавного фінансового контролю (Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, Державна аудиторська служба України, які здійснюють зовнішній та внутрішній контроль за цільовим використанням бюджетних коштів, спрямованих на реалізацію проектів державно-приватного партнерства, а також ефективністю таких витрат); 2) органи спеціалізованого галузевого контролю (центральні органи виконавчої влади, до компетенції яких належить регулювання та контроль у цій сфері, контрольні повноваження яких спрямовані на дотримання технічних, безпекових, екологічних та інших вимог в процесі реалізації інфраструктурних проектів); 3) органи місцевого самоврядування; 4) антикорупційні та правоохоронні органи (Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Національна поліція); судові органи.

Розділ 3 «Перспективи розвитку державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів» складається з двох підрозділів, у яких розкрито сучасний стан правового регулювання державно-приватного партнерства в Україні та визначено напрями підвищення його ефективності; проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання державно-приватного партнерства та обґрунтовано можливості його адаптації в національне законодавство.

У підрозділі 3.1 «Сучасний стан та напрями підвищення ефективності правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів» розкрито сучасний стан правового регулювання державно-приватного партнерства, що характеризується поступовою адаптацією законодавства до особливостей публічного адміністрування в умовах воєнного стану та пріоритетною реалізацією заходів з відновлення інфраструктури, зруйнованої внаслідок збройної агресії російської федерації. Акцентовано увагу на

існуванні системних проблем, що стримують повноцінну реалізацію потенціалу державно-приватного партнерства, серед яких – фрагментарність нормативно-правового регулювання, відсутність єдиної координаційної політики, низька інституційна спроможність органів місцевого самоврядування, недосконалі механізми управління ризиками та гарантування інвестицій. Також критичним залишається питання прозорості адміністративних процедур, що створює додаткові бар'єри для залучення приватного капіталу, особливо у воєнних та поствоєнних умовах.

Визначено напрями підвищення ефективності сучасного стану правового регулювання державно-приватного партнерства, шляхом розроблення проекту Комплексної рамкової Стратегії розвитку державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів на 2025-2030 роки, головним пріоритетом якої є формування єдиної державної політики державно-приватного партнерства у різних галузях економіки, уникнення нормативної фрагментації та створення правового підґрунтя для формування міжвідомчої взаємодії суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів, що особливо важливо в умовах обмежених ресурсів та потреб швидкого відновлення зруйнованих війною інфраструктурних об'єктів.

Важливою концептуальною ідеєю підготовки вищевказаної Стратегії також є інституціоналізація адміністрування державно-приватного партнерства, зокрема шляхом наділення Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, як центрального органу виконавчої влади, координаційними повноваженнями у цій сфері.

У підрозділі 3.2 *«Зарубіжний досвід правового регулювання державно-приватного партнерства та можливості його запровадження в національне законодавство»* проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання державно-приватного партнерства, на підставі якого встановлено провідну роль публічного адміністрування в реалізації інфраструктурних проектів. Ця роль проявляється через централізоване затвердження ключових параметрів проектів, контроль за їх відповідністю публічним інтересам, визначення пріоритетів фінансування, а також нормативне регламентування процедур відбору приватних партнерів і укладення договорів, що мають характерну адміністративно-правову природу.

Узагальнення практики реалізації ДПП-проектів в Туреччині, Франції, Канаді та Великій Британії дало підстави для формулювання пропозицій щодо її адаптації до вітчизняного правового поля, зокрема шляхом: а) законодавчого врегулювання механізму дострокового припинення договорів державно-приватного партнерства з урахуванням розробки типової форми такого договору; б) створення та впровадження Національного інфраструктурного плану, спрямованого на визначення пріоритетних секторів, прогностичні обсяги інвестицій, джерела фінансування, моделі правового та фінансового забезпечення, а також критерії оцінки соціально-економічної ефективності; в) розширення повноважень Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України як національного координатора у сфері інфраструктурних ДПП-проектів, з закріпленням за вказаним суб'єктом функцій щодо методичного супроводу,

розроблення стандартів, ведення публічного реєстру проектів, навчання фахівців та аналітичного моніторингу ефективності їх реалізації; г) вдосконалення механізмів залучення національного бізнесу до реалізації інфраструктурних ініціатив, зокрема шляхом розширення системи преференцій, пільгового фінансування та забезпечення гарантованого державного замовлення.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукового завдання щодо вдосконалення адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Основні з них такі:

1. Розкрито сутність державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як адміністративно-правової категорії, зокрема встановлено, що характерною рисою таких правовідносин є поєднання публічного та приватного інтересів у процесі досягнення спільних цілей взаємодії держави та бізнесу. Створюючи та заохочуючи такі публічно-приватні партнерські відносини, держава удосконалює ефективність методів адміністрування у сфері господарювання, делегуючи функції управління державною власністю суб'єктам приватного права, які, у свою чергу, користуючись державними активами та гарантіями, активно використовують організаційно-управлінські важелі впливу на суспільні відносини у галузі функціонування виробництва, залучають інвестиції у бізнес-проекти, мінімізують ризики підприємницької діяльності тощо.

Визначено поняття державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як юридично оформленої, довгострокової співпраці між суб'єктом публічного права (органами державної влади, місцевого самоврядування, державними чи комунальними установами) та суб'єктами приватного права (фізичними або юридичними особами), що здійснюється на договірній основі з метою реалізації інфраструктурних проектів, важливих для держави та суспільства, із розподілом ризиків, ресурсів, відповідальності та збереженням державного контролю.

Окреслено ключові ознаки державно-приватного партнерства як адміністративно-правової категорії, серед яких: участь у правовідносинах суб'єкта публічного права, наділеного державно-владними повноваженнями; укладення юридично оформленої угоди, що визначає механізми співпраці, розподіл прав, обов'язків і відповідальності сторін; наявність суспільно значущої мети, яка поєднує інтереси держави та приватного сектору; довгостроковий характер взаємодії; узгоджений розподіл ризиків між державним та приватним партнерами; обов'язкове здійснення державного контролю за функціонуванням об'єкта державно-приватного партнерства; пріоритет норм адміністративного права в регулюванні партнерських правовідносин, що зумовлює провідну роль публічного адміністрування у зазначеній сфері.

2. Визначено поняття нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, в якості системи взаємопов'язаних між собою нормативно-правових актів, встановлених уповноваженими суб'єктами публічного адміністрування, що визначають порядок і

умови ініціювання, підготовки, конкурсного відбору, укладення, виконання, контролю та припинення договорів між державними та приватними партнерами, з метою проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, фінансування, управління й експлуатації об'єктів інфраструктури, які мають стратегічне значення для держави та суспільства.

Обґрунтовано необхідність конкретизації на підзаконному рівні норми, визначеної частиною 2 статті 21 Закону України «Про державно-приватне партнерство», шляхом нормативного закріплення єдиної типової форми звітування приватного партнера перед державним партнером щодо результатів реалізації інфраструктурного проекту, з визначенням у звіті: а) обсягів та якості виробленої продукції, виконаних робіт чи наданих послуг, в рамках реалізації інфраструктурного проекту; б) кількості нових робочих місць, створених за підсумками запровадження інфраструктурного проекту; в) обсягів впровадження інноваційних технологій, використання матеріалів, техніки та обладнання вітчизняного виробництва; г) впливу об'єкта інфраструктури на якість навколишнього природного середовища тощо.

3. Охарактеризовано принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури, які становлять собою фундаментальні засадничі положення, закріплені нормами адміністративного права, що відображають об'єктивні закономірності та потреби публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства. Виокремлено три групи принципів державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, а саме: загальні принципи, які регулюють публічно-правові відносини в цілому; спеціальні – характерні саме для сфери державно-приватного партнерства; та галузеві – зумовлені особливостями реалізації інфраструктурних проектів у конкретних секторах економіки.

У контексті підкреслення значення спеціальних та галузевих принципів проаналізовано Закони України «Про концесію» та «Про морські порти України». Зокрема, в Законі України «Про концесію» встановлено відсутність систематизованої сукупності спеціальних принципів реалізації інфраструктурних проектів у межах державно-приватного партнерства, а закріплені у ст.ст. 6, 11 та 23 цього Закону принципи лише фрагментарно відображають відповідні правовідносини. У зв'язку з цим, запропоновано доповнити Закон України «Про концесію» новою статтею 3-1 «Принципи реалізації проектів, що здійснюються на умовах концесії», зокрема такими принципами як: а) стратегічне планування та пріоритетність; б) технологічна модернізація та інноваційність; в) врахування територіальних особливостей та потреб місцевих громад; г) забезпечення інтероперабельності та сумісності інфраструктурних мереж; д) адаптивність та гнучкість договорів концесії.

З метою законодавчого визначення галузевих принципів реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, запропоновано доповнити статтю 4 Закону України «Про морські порти України» принципами: 1) пріоритетності забезпечення безпеки судноплавства; 2) інтегрованого розвитку портової інфраструктури; 3) сталого екологічного розвитку портової інфраструктури.

4. Досліджено адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів, який розглядається як визначене нормами адміністративного права правове становище відповідних суб'єктів, що характеризується наділенням їх визначеною компетенцією.

Систематизовано суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних ДПП-проектів за функціональним критерієм на три основні групи, а саме: 1) Суб'єкти стратегічного рівня, до числа яких належать органи, що здійснюють формування та реалізацію державної політики у сфері державно-приватного партнерства (насамперед центральні органи виконавчої влади); 2) Суб'єкти операційного рівня, в числі яких інституції, що реалізують управлінські повноваження щодо державного майна або забезпечують організаційно-правовий супровід проектів (державні підприємства, установи, уповноважені агентства); 3) Суб'єкти наглядово-контрольного рівня, які репрезентують органи, що здійснюють контроль, моніторинг і регулювання окремих напрямів реалізації партнерських відносин (аудиторські служби, антимонопольні та регуляторні органи тощо).

5. Розкрито поняття адміністративно-правової процедури підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, як урегульованого нормами адміністративного права послідовного (стадійного) процесу діяльності уповноважених суб'єктів публічного адміністрування, спрямованого на ініціювання, погодження, прийняття рішень, укладення договорів та контроль за виконанням зобов'язань у межах реалізації спільних інфраструктурних проектів.

Визначено й охарактеризовано стадії підготовки та реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства, які охоплюють: підготовку до реалізації інфраструктурного проекту, підготовку та укладення договору державно-приватного партнерства, безпосередню реалізацію проекту та завершення його виконання.

6. Проаналізовано стан правового регулювання прокурорського нагляду за реалізацією інфраструктурних проектів у межах державно-приватного партнерства та встановлено, що чинне адміністративне законодавство не передбачає обов'язкової участі прокурора в адміністративних справах цієї категорії. Враховуючи невизначеність поняття «інтереси держави», закріпленого у статті 23 Закону України «Про прокуратуру» та його широке тлумачення в судовій практиці, прокурори мають обмежені можливості для ефективного захисту державних інтересів у сфері реалізації таких проектів, що зумовлено прогалинами правового регулювання. З огляду на це, обґрунтовано необхідність доповнення Закону України «Про державно-приватне партнерство» статтею 21¹ «Прокурорський нагляд у сфері державно-приватного партнерства», яка надасть органам прокуратури повноваження здійснювати системний нагляд за дотриманням законності на всіх етапах підготовки, укладення, виконання та припинення договорів державно-приватного партнерства.

Використання у статті 21 Закону України «Про державно-приватне партнерство» термінологічної конструкції «інші державні органи», в контексті визначення суб'єктів контролю та моніторингу виконання договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зумовлює необхідність здійснення

систематизації зазначених суб'єктів за функціональною ознакою на такі групи: 1) органи загальнодержавного фінансового контролю (Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, Державна аудиторська служба України, які здійснюють зовнішній та внутрішній контроль за цільовим використанням бюджетних коштів, спрямованих на реалізацію проектів державно-приватного партнерства, а також ефективністю таких витрат); 2) органи спеціалізованого галузевого контролю (центральні органи виконавчої влади, до компетенції яких належить регулювання та контроль у цій сфері, контрольні повноваження яких спрямовані на дотримання технічних, безпекових, екологічних та інших вимог в процесі реалізації інфраструктурних проектів); 3) органи місцевого самоврядування; 4) антикорупційні та правоохоронні органи (Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Національна поліція); судові органи.

7. Розкрито сучасний стан правового регулювання державно-приватного партнерства, що характеризується поступовою адаптацією законодавства до особливостей публічного адміністрування в умовах воєнного стану та пріоритетною реалізацією заходів з відновлення інфраструктури, зруйнованої внаслідок збройної агресії РФ. Акцентовано увагу на існуванні системних проблем, що стримують повноцінну реалізацію потенціалу державно-приватного партнерства, серед яких – фрагментарність нормативно-правового регулювання, відсутність єдиної координаційної політики, низька інституційна спроможність органів місцевого самоврядування, недосконалі механізми управління ризиками та гарантування інвестицій. Також критичним залишається питання прозорості адміністративних процедур, що створює додаткові бар'єри для залучення приватного капіталу, особливо у воєнних та поствоєнних умовах.

Визначено напрями підвищення ефективності сучасного стану правового регулювання державно-приватного партнерства, шляхом розроблення проекту Комплексної рамкової Стратегії розвитку державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів на 2025-2030 роки, головним пріоритетом якої є формування єдиної державної політики державно-приватного партнерства у різних галузях економіки, уникнення нормативної фрагментації та створення правового підґрунтя для формування міжвідомчої взаємодії суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів, що особливо важливо в умовах обмежених ресурсів та потреб швидкого відновлення зруйнованих війною інфраструктурних об'єктів.

Важливою концептуальною ідеєю підготовки вищевказаної Стратегії також є інституціоналізація адміністрування державно-приватного партнерства, зокрема шляхом наділення Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, як центрального органу виконавчої влади, координаційними повноваженнями у цій сфері.

8. Проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання державно-приватного партнерства, на підставі якого встановлено провідну роль публічного адміністрування в реалізації інфраструктурних проектів. Ця роль проявляється через централізоване затвердження ключових параметрів проектів, контроль за їх відповідністю публічним інтересам, визначення пріоритетів фінансування, а також

нормативне регламентування процедур відбору приватних партнерів і укладення договорів, що мають характерну адміністративно-правову природу.

Узагальнення практики реалізації ДПП-проектів в Туреччині, Франції, Канаді та Великій Британії дало підстави для формулювання пропозицій щодо її адаптації до вітчизняного правового поля, зокрема шляхом: а) законодавчого врегулювання механізму дострокового припинення договорів державно-приватного партнерства з урахуванням розробки типової форми такого договору; б) створення та впровадження Національного інфраструктурного плану, спрямованого на визначення пріоритетних секторів, прогностичні обсяги інвестицій, джерела фінансування, моделі правового та фінансового забезпечення, а також критерії оцінки соціально-економічної ефективності; в) розширення повноважень Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України як національного координатора у сфері інфраструктурних ДПП-проектів, з закріпленням за вказаним суб'єктом функцій щодо методичного супроводу, розроблення стандартів, ведення публічного реєстру проектів, навчання фахівців та аналітичного моніторингу ефективності їх реалізації; г) вдосконалення механізмів залучення національного бізнесу до реалізації інфраструктурних ініціатив, зокрема шляхом розширення системи преференцій, пільгового фінансування та забезпечення гарантованого державного замовлення.

9. За результатами дослідження розроблено пропозиції щодо внесення відповідних змін та доповнень до Законів України «Про державно-приватне партнерство», «Про концесію», «Про морські порти України», а також прийняття Комплексної рамкової Стратегії розвитку державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів на 2025-2030 роки й затвердження Методики оцінки результативності реалізації інфраструктурного проекту на засадах державно-приватного партнерства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові статті у періодичних фахових виданнях України:

1. Генсіровський Є.О. Принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства у сфері реалізації інфраструктурних проектів: концептуальні підходи та класифікація. *Право і суспільство*. 2023. №3. С. 562-568.
2. Генсіровський Є.О. Адміністративно-правова природа державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. *Правові новели*. 2023. № 21. С. 346-354.
3. Генсіровський Є.О. Значення та перспективи удосконалення нормативно-правового регулювання державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2024. № 4 (86). С. 302-307.
4. Генсіровський Є.О. Щодо визначення поняття й особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного адміністрування у сфері державно-приватного партнерства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 734-736.

Наукові статті у періодичних виданнях іноземних держав:

5. Генсіровський Є.О. Правові вектори покращення соціальної ролі державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 7(67). С. 226-233.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Генсіровський Є.О. Аналіз міжнародних принципів ефективного управління у сфері здійснення державно-приватного партнерства у світлі національного законодавства. *Пріоритетні напрями розвитку правової системи України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 28–29 січня 2022 р. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2022. С. 49-52.

7. Генсіровський Є.О. Напрями покращення адміністративно-правового механізму реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства. *Актуальні проблеми реформування системи законодавства України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28–29 січня 2022 року. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2022. С. 57-60.

8. Генсіровський Є.О. Класифікація нормативно-правових актів щодо реалізації інфраструктурних проектів, реалізовуваних в рамках державно-приватного партнерства. *Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25–26 лютого 2022 року. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2022. С. 34-38.

9. Генсіровський Є.О. До питання про визначення поняття «інфраструктура» у адміністративному законодавстві України. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 467-470.

АНОТАЦІЯ

Генсіровський Є.О. Адміністративно-правові засади державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Міжнародний університет бізнесу і права Міністерства освіти і науки України, Одеський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, Одеса, 2025.

Дисертацію присвячено дослідженню адміністративно-правових засад державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів. Визначено поняття державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів як юридично оформленої, довгострокової співпраці між суб'єктом публічного права (органами державної влади, місцевого самоврядування, державними чи комунальними установами) та суб'єктами приватного права

(фізичними або юридичними особами), що здійснюється на договірній основі з метою реалізації інфраструктурних проектів, важливих для держави та суспільства, із розподілом ризиків, ресурсів, відповідальності та збереженням державного контролю. Окреслено ключові ознаки державно-приватного партнерства як адміністративно-правової категорії, серед яких: участь у правовідносинах суб'єкта публічного права, наділеного державно-владними повноваженнями; укладення юридично оформленої угоди, що визначає механізми співпраці, розподіл прав, обов'язків і відповідальності сторін; наявність суспільно значущої мети, яка поєднує інтереси держави та приватного сектору; довгостроковий характер взаємодії; узгоджений розподіл ризиків між державним та приватним партнерами; обов'язкове здійснення державного контролю за функціонуванням об'єкта державно-приватного партнерства; пріоритет норм адміністративного права в регулюванні партнерських правовідносин, що зумовлює провідну роль публічного адміністрування у зазначеній сфері. Охарактеризовано принципи адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури, які становлять собою фундаментальні засадничі положення, закріплені нормами адміністративного права, що відображають об'єктивні закономірності та потреби публічного адміністрування у сфері реалізації інфраструктурних проектів на умовах державно-приватного партнерства.

За результатами дослідження розроблено пропозиції щодо удосконалення адміністративного законодавства у сфері державно-приватного партнерства щодо реалізації інфраструктурних проектів.

Ключові слова: адміністративне право, державно-приватне партнерство, інфраструктурні проекти, суб'єкти публічного адміністрування, адміністративно-правовий статус.

ABSTRACT

Hensirovskiy Y.O. Administrative and legal principles of public-private partnership in the implementation of infrastructure projects. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Thesis for a Candidate Degree in Law in specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – International University of Business and Law of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa State University of Internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Odesa, 2025.

The dissertation is devoted to the study of the administrative and legal foundations of public-private partnership in the implementation of infrastructure projects. The concept of public-private partnership in the implementation of infrastructure projects is defined as a legally formalized, long-term cooperation between a public law entity (state authorities, local self-government bodies, state or municipal institutions) and private law entities (individuals or legal entities), carried out on a contractual basis for the purpose of implementing infrastructure projects important to the state and society, involving the allocation of risks, resources, and responsibilities, while maintaining public control. The key features of public-private partnership as an administrative and legal category are

outlined, including: the participation in legal relations of a public law entity vested with state-authority powers; the conclusion of a legally formalized agreement that defines the mechanisms of cooperation, the distribution of rights, duties, and responsibilities of the parties; the presence of a socially significant objective that unites the interests of the state and the private sector; the long-term nature of interaction; the coordinated distribution of risks between public and private partners; mandatory state control over the operation of a public-private partnership object; and the primacy of administrative law norms in regulating partnership legal relations, which determines the leading role of public administration in this area. The principles of administrative and legal regulation of public-private partnership in the infrastructure sector are characterized as fundamental provisions enshrined in administrative law norms, which reflect the objective patterns and needs of public administration in the field of infrastructure project implementation under public-private partnership conditions.

Based on the results of the research, proposals were developed to improve administrative legislation in the area of public-private partnership for the implementation of infrastructure projects.

Keywords: administrative law, public-private partnership, infrastructure projects, subject of public administration, administrative and legal status

Підписано до друку 21.08.2025.Формат 60x90/16.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»/

Друк офсетний. Ум. друк .арк. 1,0

Наклад 100 прим.

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 3507 від 25.06.2009 р.

Тел 0487505029

e-mail rvv@oduvs.edu.ua

